

Árnyak és ívek

2009 június 25. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Egyetemista koromban Jákon járva készítettem az itt látható képet. Els?sorban az apátsági templomra voltam kíváncsi, aztán a mellette lév? rotundára, de valamiért megfogott a szemben álló épület ámbitusa: az ívek és az árnyak. De hogy mit is fényképeztem, azt csak a napokban tudtam meg, amikor a M?emlékvédelem cím? folyóirat egyik számában felfedeztem, hogy ez az apáti ház déli homlokzata.
Mezey Alice beszámolójából megtudtam, hogy a jáki apáti ház helyreállítása még az Országos M?emléki Felügyel?ség irányítása alatt kezd?dött el 1991-ben, mégpedig építéstörténeti kutatással. „A kutatási munka folyamatosságát a jogcím nélküli lakók évekig elhúzódó és csak fokozatos kiköltöztetése gátolta. Eredményei közül kétségkívül kiemelkedik, hogy az épület alatt a régészeti kutatás feltárta a Ják nemzetség XII. századi udvarházának és XIII. századi lakótornyának alapfalait. Ezek a falkutatás során kerültek el?, létükr?l korábban semmiféle tudomásunk nem volt. Az alapfalak az épületen belül a burkolatban, az épületen kívül romszer? felfalazással kerültek bemutatásra.
Maga a telek a XVII–XVIII. századi források szerint az apátság allodiuma volt. Az ebb?l az id?szakból származó egyetlen feltárt gazdasági épület egy üveghuta. Az újkori címzetes jáki apátok kúriáját a lebontott üveghuta maradványaira építették a XVIII. század végén, s alapozó- és épít?anyagául felhasználták a templomtól délre fekv? területen magasodó, a középkori kolostorból és XVII–XVIII. századi átépítéseib?l származó, XIII. századi k?faragványokat tartalmazó romokat is. A kúriát a XIX. század végéig többször átalakították, b?vítették, lakószobáit díszítették.
Az újkori címzetes jáki apátok nem mindegyike tartózkodott Jákon. A kúria templom felé es? két szobáját tartották fenn maguknak, a kerítésfalat visszabontatták, hogy az apátsági templom nyugati kapuzatára a kor divatjának megfelel?en rózsafákkal díszített el?kerten át jól ráláthassanak. A ház többi részében az apátsági birtokok bérl?i laktak 1945-ig.” (Most ebbe az épületbe került a Ják nemzetség, az apátság, az apátsági templom és a falu történetét bemutató múzeum.)
Hogy miért is fényképeztem le annak idején? Válaszom nyilván csak az lehet, hogy az ívek és az árnyak megszólítottak. De ma már úgy is magyarázhatnám, hogy akkor ott a szemem észrevett valamit, amire, íme, egyszer csak fény derült.
Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló